

Valgkampen har klarlagt hva dette valget gjelder. Jeg ser det slik at alternativet for velgerne blir uhyre enkelt og klart. Det blir for eller mot Arbeiderpartiet. Det er det som er det store og skillende spørsmål. For de velgere som vil stemme borgerlig blir det et underordnet spørsmål hvilket borgerlig parti de stemmer med, for der er det ikke lenger klare og skarpe skillelinjer. Det som skal avgjøres er om Arbeiderpartiet skal fortsette styre landet eller ^{om} vi skal få en eller annen form for vippestyre eller borgerlig mindretallsregjering.

Når jeg reiser dette spørsmål er det fordi jeg synes det er nødvendig at velgerne på forhånd er klar over at det er det valget gjelder. Skulle Arbeiderpartiet ikke få

2

flertallet, er det helt klart etter demokratisk og parlamentarisk skikk at arbeiderregjeringen går. Ingen må innbille seg at arbeiderregjeringen akter å sitte på kommunistenes nåde om kommunistene skulle kunne få et par representanter på Stortinget. Får de borgerlige grupper tilsammen flere mandater enn Arbeiderpartiet, så skal de straks få sjansen til å overta regjeringsmakten. Kan de ikke skape noen regjeringsdyktig samarbeid, så er det like klart at Arbeiderpartiet som det største partiet, er villig til å påta seg regjeringsansvaret. Ingen skal behøve å være i tvil om at Arbeiderpartiet akter å følge spilllets regler.

Men jeg spør meg selv - og jeg spør velgerne: Har det som er gått foran denne valgkampen overbevist noen om at de borgerlige partier ønsker å overta regjeringsmakten? Hvis det hadde vært

et sterkt ønske hos de borgerlige partier, ville det eneste naturlige stannpunkt ha vært : Å gå sammen om felleslister. Det kunne ha gitt dem en sjanse. Men de har gitt avkall på denne sjansen. De har ikke villet ta den. De har villet "seile fram under kvar si vesle fane" som Lavik sa under Finansdebatten i 1952. Og forklaringen kan ikke være noen annen enn at de er redde for å gå i regjeringskoalisjon sammen. De våger ikke å vende seg til velgerne og si : "Vi er villige til å ofre partiets særinteresser for den fordel det vil være å få felt Arbeiderpartiets regjering. Det er det som ⁱ virkeligheten forklarer at det ikke er blitt mer enn en eneste fellesliste. Det er også det som forklarer at det ikke er noe smell i deres valgkamp.

De har resignert på forhånd. De ser på seg selv som små flokker som bare kan spille en beskjeden rolle i det politiske liv her i landet. De kan nok bruke seg på Arbeiderpartiet og også skubbe seg litt på hverandre. Men noen store linjer i norsk politikk tar de ikke sikte på å trekke opp. De regner ikke med å få ansvar og ledelse, og hele deres virksomhet tar farge av det. Når det gjelder Arbeiderpartiet kan jeg nesten si det motsatte : Arbeiderpartiet regner nettopp med å få ledelse og ansvar, og hele partiets virksomhet farges av det. Vi tror vi skal styre dette landet i årene framover - vi er klar over at vi får ansvaret foralt som skjer. Vi ^{ikke} kan regne med noen anerkjennelse fra borgerlig hold om det går godt, ^{men vi kan nok riktige på å få kritikken} Vi vet at det vi lover skal vi holde. Arbeiderpartiet har nettopp lagt fram et politisk reknskap for den siste perioden. Der vil man på den ene siden finne program

posten - på den annen side redegjøring for hvordan den er gjennomført. Det er ^{sant som} dette som gjør det lett for velgerne å følge med - de vet at program og planer er reelle. Det er ikke ønskelister, slik som Bondepartiet stilte opp i Kringkastingen. Det var ikke en ting Bondepartiet ikke ville gjøre. Det er meget enkelt, meget lett og meget billig.

Arbeiderpartiet kan ikke konkurrere på dette felt. Vi vet at alt ikke kan gjennomføres, ^{med én gang.} Og da det etter all sannsynlighet er vi som skal gjennomføre det som skal gjennomføres, så må vi velge mellom ønskene og oppgavene. Vi er nødt til å undersøke hvilke muligheter vi har - vi må gjøre oss opp en mening om utviklingen ute i verden - hvilke situasjoner Norge kan bli stilt overfor, og så må vi legge vår plan. Det er faktisk en grunnleggende forskjell mellom Arbeiderpartiet og de borgerlige partier på dette punkt, først og fremst fordi de borgerlige er mot planøkonomi prinsipielt, dernest fordi vi

ikke tør våge å legge i veg med en utbygging av et land uten etter en plan. ^{én plan som}

er gjennomdrøftet så grundig som mulig på forhånd. Ville en privatmann våge å gå i gang med en stor bedrift uten å planlegge både byggingen og produksjonsprosessen. Ville en byggmester våge seg i gang med et storbygg uten først grundig å ha lagt planen og laget tegningene ?

Det sier seg selv at det er enda mer nødvendig for utbyggingen av et land - Forskjellen er den at det bare er betydelig vanskeligere å legge planer ^{for et helt land} fordi det er og må være mange usikkehetsmomenter. Men når en først er gått i gang med arbeidet,

^{en} undrer seg over: // hvorfor er det ikke gjort før - hvordan har en kunnet unnvære en slik plan ? La meg føye til med

~~men~~ en gang : Vi akter ikke et øyeblikk å påstå at planén er fullkommen, at den er ufeilbarlig, at den ikke kan måtte endres. Men de som har arbeidet med den, og det er i første rekke statsråd Brofos som skal ha æren for den, er selv fullt klar over at den er undergitt de skiftende verdenskonjunkturer. Dette er det også tatt hensyn til. Hovedalternativet som er lagt til grunn, bygger på den forutsetning at produksjonsfremgangen i Norge vil forutsette med ca. 3 % pr. år eller 12 % i 4-års- eller perioden. *Det er ikke mer enn den fremgangen vi har hatt hittil - heller mindre* Men skulle denne forutsetning *gå av utviklingen ute* i verden slå feil og vi i stedet for en utvidelse å produksjonen - en såkalt ekspansiv politikk - fikk en fallende konjunktur med innpåkrenkninger i produksjon og etterpørsel, så tar programmet *også* det alternativet opp til drøfting og trekker opp de retningslinjer som da må følges. Den første store fordel langtidsprogrammet har brakt oss er at det for første gang i historien har gitt oss

en noenlunde oversikt over hvilke ressurser Norge har. Et stort *og grunnleggende arbeid er utført ute i de enkelte fylkene.* Det er sannelig på tide at vi får rede på hva vi har å bygge på. Allerede den veldige fordelen dette fører med seg for alle som styrer og steller med stat og konsuner og all som heter arbeidsliv i dette landet, skulle tilsi, at alle partier burde hilse tiltaket med uskrublet glede. Så kommer den store fordel det så være for alle å få rede på hva regjeringen og regjeringspartiet vil gjøre når det gjelder de konkrete oppgaver. Her er det ikke noen ønskeliste som legges fram, men et program som regjeringen tar ansvaret for.

Men hvordan er programmet blitt tatt i mot i den borgerlige leir? Med hån og fantord med oppnevnelse og insinuasjoner -

med Hambro som eneste hederlige unntak. Det åover ikke godt for en saklig drøfting av problemer som er livsviktige både for landet og for de enkelte fylker og landsdeler.

Jeg synes at borgerpartienes mottakelse av langtidsprogrammet mer enn noe annet synes å bekrefte at de borgerlige partier overhodet ikke tenker seg muligheten av at de selv en dag skulle kunne overta regjeringmakten i Norge.. Hadde de selv et håp i den retning måtte de ha hilst langtidsprogrammet velkommen, Fordi det dog gir dem selv et arbeidsgrunnlag, et arbeidsgrunnlag for deres eventuelle alternativ til regjeringens politikk. Men de har ikke så mye tro og tillit til egen sak at de tenker seg muligheten av det. Derfor tyr de til hånsordene og oppnavnene. Jeg synes dette ~~hvis~~ bedre enn noe annet illustrerer hvor

lo

fullstendig de borgerlige partier
 mangler selvtillit og tro på egen sak. Og så går de til den ytterlighet å stille opp slike fantastiske ønskelister som Bondepartiet gjorde i Kringkastingen , og som vel førte til at hver eneste lytter spurte seg selv om hvilke skattytere skulle betale - Bondepartiets velgere vil jo helst være fritatt.

Det langtidsprogram Regjeringen har lagt fram bygger på det absolutt riktige prinsipp at det er de folkevalgte organer, Storting og regjering, som skal ha ledelsen og ansvaret for den økonomiske utviklingen i landet.

De mål som programmet stiller opp er :
 full sysselsetting
 økende produksjon
 høyere leverstandard

rettferdig fordeling

mellom sosiale grupper

og mellom næringer og distrikter

Art kan det se ut som om det ^{*vil bli*} enighet mellom alle partiene ^{*om dette*}. Men det er bare tilsynelatende. Det kan komme til å koste adskillig å opprettholde den fulle sysselsetting. Og blir det tilfelle er det altfor optimistisk å tro at det kan opprettholdes enighet om det. Når det gjelder spørsmålet om rettferdig fordeling, så er det ^{*klart*} jo at det støter sterke økonomiske motsetninger mot hverandre hver eneste dag, og det vil alltid være uenighet om hva som er rettferdig.

12

Her vil arbeiderne og funksjonærene ha en oppfatning, de næringsdrivende en annen. Det er den store motsetningen som preger all økonomisk politikk i landet. Denne motsetningen har vært meget skarpere og bitrere før, særlig i 20-30 årene. Den økonomiske utjamningen mellom klassene i samfunnet og mellom næringene og landsdelene som arbeiderregjeringen har gjennomført etter krigen, har mildnet motsetningene betydelig. Jeg tror denne motsetningen kan dempes ytterligere - etter hvert som utjamningen gjør nye framskritt. Jeg tror at denne utjamningen er en nødvendig forutsetning for at en kan nå fram til det samarbeid i bedriftene som mer enn noe annet vil øke den felles velstand og styrke landets konkurranseevne.

Det strev og de forsakelser vi tok i de 8 etterkrigsår som nå ligger bak oss, skal gjøre det mulig i de kommende 4 år å nyte noe mer av fruktene av strevet. Vi har hatt en tung belastning i etterkrigsårene. Vi måtte ha det. Vi måtte bygge opp igjen det produksjonsapparatet som skaper varer. Varer som vi selv trengte så sårt her hjemme - vi har vel ikke ennå helt glemt de tomme butikkene - og varer som vi kunne bytte til oss varer fra andre land for.

Alle i dette land vet - eller bör vite - at Norge er fullstendig avhengig av tilførsel av en rekke varesorter som vi ikke kan produsere selv. Det er nok å nevne olje, bensin, korn, kull, kaffe, sukker. Disse varer og tusen andre kan bare betales med den valuta som vi får for varer som vi kan eksportere. Hadde vi ikke så fort og effektivt satset på oppbyggingen av eksportindustri, handelsflåte og hvalkokerier, så ville varemangelen her i landet ha vart meget lenger og levestandarden for oss alle vært mye lavere.

Det er lett for opposisjonspartiene idag å si at vi har forsømt skoler og veger, jernbaner og telefon. Det er enten grov politisk taktikk eller uforstand. Skoler, veger og jernbaner gir dessverre ikke varer. Det er ved å bygge opp handelsflåten, hvalflåten, industri og fiskeri at vi har skaffet landet de matvarer, drivstoffer og maskiner vi måtte ha. Det er ved denne oppbyggingen vi har skapt et produksjonsapparat som nå gir mulighet for å løse de oppgavene som har måttet vente. Det er ved denne politikk som har vært upopulær og tung å bære fram at landet nå er satt istand til å øke bevilgningene til veger og jernbaner, skoler og sykehus slik som langtidsplanen varsler.

Nå kan utbyggingen på de områder som tidligere hadde prioritet, settes noe ned mens skoler, sykehus, veger og jernbaner kan gis langt høyere prioritet enn før.

De borgerlige partier skremmer nå velgerne med at Arbeiderpartiet kjører landet i grøfta økonomisk. Se på underskuddet på betalingsbalansen overfor utlandet, sier de, det bærer mot ruin. Det er mulig det kan lykkes de borgerlige å skremme noen velgere på denne måten. Dette med utenriksøkonomien er ikke så enkelt å forstå for oss alminnelige mennesker. *Kom la oss si det enkelt:*

Det er riktig at det er skjedd et meget stort omslag fra i fjor når det gjelder vår betalingsbalanse. I fjor var vi nådd fram til det mål vi stilte opp i 1948: Balanse i vår utenriksøkonomi. I 1. halvår i fjor hadde vi et overskudd på 240 millioner kr. Det vil si: Norge var i første

- 16 -

halvår i fjor i stand til å eksportere varer og seile inn skipsfrakter til et så stort beløp at vi kunne betale for all vår import og enda ha 240 millioner kr. i reserve.

I første halvår i år har vi derimot et underskudd på 590 millioner kr. Hva er årsaken til dette svære omslaget, denne ugunstige utviklingen? Er det Regjeringen som har stelt så dårlig med midlene?

Forklaringen er den enkle og lettfattelige at prisene på de varer vi eksporterer til utlandet er falt med gjennomsnittlig 20 %. Det er særlig papir og sellulose og en rekke fiskeprodukter som har vært gjenstand for et tildels voldsomt prisfall på verdensmarkedet. De varer vi her i Norge må importere, er imidlertid bare falt med gjennomsnittlig 6 %. Det betyr at det vi kaller bytteforholdet overfor utlandet

Er blitt sterkt forverret fra ifjor til iår - og det bidrar sterkt til at det nå igjen blir underskudd på betalingsbalansen.

Men vi har et par poster til i regnskapet.

Skipsfraktene - som gir Norge store inntekter - er falt med 35 % gjennomsnittlig. Det betyr at vi iår får inn nesten 800 mill. kroner mindre i valuta fra våre skip enn vi fikk ifjor. Samtidig må vi betale avdrag på de store kontraheringer av skip som norske rederer har foretatt i utlandet. Det dreier seg om et så veldig beløp som 850 mill. kroner for hele året.

Det er omslaget i eksportprisene og skipsfraktene som har ført til at overskuddet fra ifjor er gått over til underskudd iår. Omslaget representerer for Norge et inntektstap på ikke mindre enn ca. 1500 mill. kroner pr. år.

Men hva vil regjeringen gjøre for å møte denne utviklingen, spør de borgerlige, i en slik

tone at en nesten kan få inntrykk av at de fryder seg litt over de vansker Norge for øyeblikket kjemper med. Det er mange måter å gjøre det på. En kan stoppe utbyggingen av landet, kraftverk, industri, skip, fiskefartøyer o.s.v. Det vil fort føre til nedgang i importen av en masse varer, og det vil minske eller fjerne underskuddet. Men det vil også føre til stor arbeidsledighet, og det vil for lange tider fremover hindre at Norge kan makte oppgaven: Å holde hele folket i arbeid og bygge ut landet slik som Langtidsplanen forutsetter. Arbeiderpartiet vil ikke gå den vegen. Den begrensning av importen som det muligens kan bli tale om, må være begrensning som ikke fører til arbeidsledighet. Når vi for øyeblikket ikke importerer flere personbiler f.eks., sparer det valuta, men det fører ikke til at bedrifter må stanse.

Norge har alltid trengt en viss tilførsel av kapital. Under de borgerlige regjeringer landet hadde fram til 1935, var det alltid underskudd på betalingsbalansen. Dette underskudd ble dekket av lån i utlandet. En tilførsel av kapital til utbygging av landet er nasjonaløkonomisk helt forsvarlig og riktig. Etter krigen har det vært vanskelig, til dels umulig, å få lån i utlandet. Det skyldes at en etter krigen ikke har hatt frie internasjonale kapitalbevegelser, slik tilfellet var ^{før krigen} i de fleste landene i Vest-Europa. De enkelte stater kontrollerer og regulerer kapitaloverføringene. Det som er skjedd her i landet etter krigen er at vi nesten utelukkende ved egen innsats har vært i stand til å bygge ut landet. Marshallhjelpen, som har vært praktisk talt den eneste kapitaltilførsel utenfra, har dekket bare 13 % av våre samlede

investeringer i etterkrigsårene. De 87 % er egen innsats - egen sparing og oppdparte valutabeholdninger. Linjen i Arbeiderpartiets politikk har vært at vi skulle bygge ut vår egen produksjon, slik at vi skulle kunne eksportere tilstrekkelige varer til å betale for de varer vi trenger utenfra. Vi er kommet et godt stykke på veg. Bedrifter som Aardal Verk, Sør-Varanger gruver, Norsk Hydro og mange, mange andre, bidrar nå vesentlig til å tilføre landet valuta. Når Jernverket og Sunndal Verk kommer i drift, vil det bety meget. De nye skip vi nå sliter og betaler avdrag på, kommer også til å tjene inn betydelige beløp i valuta. Med rimelige, jeg kan kanskje si normale bytteforhold, vil Norge med den store eksport landet nå har, og den store skipsflåte, kunne ha omtrent balanse i sin utenriksøkonomi. Når vi har klart oss forholdsvis godt hittil,

på tross av de dårlige bytteforhold, skyldes det at vi under høykonjunkturperioden¹⁹⁵¹⁻¹⁹⁵² la opp valutareserver som vi nå har

kunnet disponere. En lysning ligger i at bytteforholdet har bedret seg ganske betydelig i juni og juli. Vi får håpe bedringen er varig. I overgangstiden kan slike prisfluktasjoner som vi nå har opplevd for våre eksportvarer og for skipsfarten, nok skape atskillige vansker for landet. Men den norske regjering har ikke herredømmet over disse internasjonale prissvingninger, og det er tøv å gjøre regjeringen ansvarlig for denne utviklingen. En hvilken som helst regjering ville hatt de samme vansker - og jeg føyer til: en hvilken som helst norsk regjering ville ha søkt å møte dem på den måten de mener landet som helhet er best tjent med. Men den måten de borgerlige regjeringer møtte vanskelighetene i 30-årene -

og som førte til den store arbeidsledighet, den anerkjenner vi ikke. Regjeringen har nettopp opptatt et norsk statslån i Sverige på 50 millioner svenske kroner. Det er et beskjedent belöp i forhold til vårt behov for utenlandsk kapital for öyeblikket. Men det åpner forhåpentlig muligheter også på andre felter.

Til dem som lanserer slagordet: "Spenn livremma inn" vil jeg si: Ja - det kan bli nödvendig å spenne livremma inn, hvis bytteforholdet skulle bli verre - men da skal alle få spenne livremma inn, ikke bare arbeiderne. Hvis de borgerlige partier mener at det skal skje gjennom arbeidslöshet og derav fölgende minsket forbruk, så sier Arbeiderpartiet absolutt nei!

Om Norges utenrikspolitikk har det hittil hersket enighet. Jeg ser da bort fra kommunistene hvis veg ikke er Norges veg, men Moskvas veg. Men de partier som har vært representert på stortinget, har stått sammen om Norges utenrikspolitikk. Jeg sier Norges, og jeg mener med det å si at det er landets utenrikspolitikk det gjelder, ikke partierne. Så alvorlig som situasjonen i verden har vært og fremdeles er, har det vært av uvurderlig betydning at partiene og dermed det store flertall i folket har stått bak den utenrikspolitikk som er ført. Bare en regjering og et storting med folket bak seg kan hevde Norges interesser med styrke. Det er nok å tenke seg hvordan stillingen hadde vært hvis folket ikke hadde stått bak. Da hadde både regjering og storting vært lammet i sin handlekraft. Landets dyreste interesser kunne ha blitt en kasteball i kampen mellom partiene og i den kalde krigen mellom øst og vest. Jeg vil gjerne ha sagt at jeg som statsminister i de 2 siste år gang på gang har fått bekreftet at det har vært en lykke for landet at vi har stått enige om å hevde Norges interesser utad på alle områder.

Jeg vil gjerne legge til: La oss gjøre opp vårt mellomværende om innenrikspolitikken så ofte det trengs. Men la oss så langt som råd er unngå å gjøre landets utenrikspolitikk til gjenstand for partipolitisk spekulasjon. Det står for dyre interesser på spill.

Jeg vil ha sagt dette fordi det bedrøver og forbauser meg at Venstres parlamentariske fører Neri Valen, ved noen uklare uttalelser har skapt den oppfatning både i utlandet og her hjemme at det er oppstått uenighet og strid om den utenrikspolitikk som er ført av storting og regjering. Jeg finner det derfor nødvendig å minne om hva Venstres parlamentariske fører sa i stortinget så sent som 9. febr. 1953. Herr Valen sa da at det var ikke noen særlig grunn til å komme inn på de utenrikspolitiske spørsmålene, for, sa han, og jeg siterer nu herr Valen i hans eget tungemål etter det stenografiske referat: "Det er så mykje mindre grunn til det sidan det er semje mellom dei politiske parti som er representerte i stortinget. Det er semje om det mellomfolkelege samarbeidet mellom F.N., det er semje om den norske aksjonen om hjelp til økonomisk underutvikla land, det er semje om forsvarssamarbeidet innanfor Atlanterhavsunionen, og stort sett er det og semje om dei

Hva er det så som er skjedd i utenrikspolitikken etter at herr Valen ga uttrykk for sin og Venstres store "semje" med alle de andre partiene? Det er ikke skjedd noen ting. Det halmstrået Neri Valen griper til for å forklare og forsvare sine merkelige utenrikspolitiske valgtaler, er at han har funnet en passus i Arbeiderpartiets program som han ikke er enig i. Ingen har vel regnet med at Neri Valen skulle være enig i hver enkelt passus i Arbeiderpartiets program, enten det nå gjelder utenriks- eller innenrikspolitikk. Og hadde han nöyet seg med å fortelle sine velgere det, ville ikke en sjel ha brydd seg med det. Men det som er skjedd er at Neri Valen har skapt den oppfatning ute i verden og her hjemme at det er uenighet og strid om regjeringens og stortingets utenrikspolitikk. Det har det ikke vært og det er det ikke. Derfor burde Neri Valen og Venstre - for sin egen del og for landets - så snart som mulig bringe denne farlige misforståelsen ut av verden. Gjör han ikke det, vil det lett sitte igjen en mistanke hos folk om at vår utenrikspolitikk er blitt brukt

i valgtaktiske manövrer. Og det er uverdigg og skädeligg.

Jeg ser av aviser her i Tröndelag at Claudia Olsen reiser rundt og forteller at husmödrene er forsvunnet fra langtidsprogrammet. Det er beklagelig at ikke engang Höires stortingsrepresentanter leser langtidsprogrammet ordentlig för de angräper det. Hadde Claudia giddet lese, ville hun på side 230 funnet lo spalter stoff om de spesielle problemer som våre husmödre strir med og tiltak som skal löse dem.

Det äller viktigste för husmödrene er at mannen har fast arbeid og godt betalt arbeid og at barna kan få plass i arbeidslivet när de vokser til. Hvis de familiemedlemmer som er ute i arbeid har god inntekt, kan mye gjöres i hjemmet för å lette husmorens slit.

Men mange problemer må löses på annen måte. Elektrisk kraft inn i hjemmene der hvor det ennå ikke finns er den förste hovedöppgave. En halv mill. mennesker i de "mörke distrikter" har fått lys etter krigen, men ennå er det nesten 400 000 mennesker i Norge som ikke har elektrisk lys.

I de 4 kommende år er det menigen å bruke i gjennomsnitt 500 mill. kroner pr. år til utbygging av elektrisitet. En slik utbygging vil kunne skaffe elektrisk kraft til omlag halvparten av de distrikter som ennå er strömlöse og dessuten öke kraftforbruket overalt i landet ellers. Ström til belysning, koking av varmt vann skal ha prioritet foran industrien. I löpet av 12 år bör vi også klare å dekke det meste av behovet for elektrisk oppvarming av boligene våre.

Men elektrisiteten kan også lette husmorarbeidet på andre områder. Ettersom vi greier å öke den alminnelige levestandard, vil bruken av vaskemaskiner, kjöleskap, stövsugere, kjøkkenmotorer osv. stige. Statsmaktene bör ta initiativet til å få framstilt gode og billige redskaper til bruk i kjøkkenet. I en middels stor familie trenger en husmor gjennomsnittlig 360 arbeidstimer i året til vask og stell av tøy hvis hun ikke har tekniske hjelpemidler. Med slike tekniske hjelpemidler kan hun klare det på femteparten av tida.

Det störste tiltaket som er gjort for å lette slitet for husmödrene på landsbygda er innlegging av vann. Staten

har i de siste år ydet 22 mill. kroner i tilskudd til vannanlegg \times på landsbygda. Ca. 40 000 familier med ialt 182 000 personer har fått stötte til slike vannanlegg. Hva det betyr for den enkelte husmor kan bare den fullt ut verdsette som selv har slitt med vassbæringa.

Ellers er vi kommet i gang med å opprette daghjem, barekrybber og barnehager og å tilsette husmorvikarer. Vi er ikke kommet så langt ennå på dette område, men det går framover, og det er mange husmödre som setter pris på det som er gjort. Jeg regner også med at det forbrukerrådet som er opprettet og den nye prisloven som stortinget har vedtatt, kommer til å få stor betydning for husmödrene. Kontroll med prisene og kontroll med varenes kvalitet, er to oppgaver som alle husmödre alltid vil være interessert i.

Det er nå 28 år siden de borgerlige partier hadde regjeringsmakten i Norge. De velgere som stemmer for første gang i år har ikke opplevd borgerlig styre. Selv de velgere

-30-

også er 30 år var får såå den gang vi hadde borgerlig styre til å kunne huske noe av hva det betydde. Men alle de eldre velgere vil huske det. Og de bør fortelle de yngre generasjoner om de bitre erfaringer de hølet. Det vil bli en dramatisk og uhyggelig beretning om et folk i arbeidsløshet og fattigdom, om en ny periode i folkets historie der "to kraftige armer var ineen til gagn, før døren stod åst og savn".

Arbeiderpartiet er i dag det store folkeparti som representerer arbeiderne og funksjonærene, bønderne og fiskerne. Det representerer ikke noen enkelt klasse, ikke noen enkelt stand, ikke noen enkelt landsdel, men hele folket. Og det bør sikte på å skape et nytt og bedre samfunn. I dette arbeid ligger Arbeiderpartiet fram som representant for alle framtilvendelige krefter som vil til samarbeid og felleskap. Det

arbeiderparti er det eneste parti som kan sikre en sivil og rolig utvikling, trygge arbeidsplassen og arbeidsfred. Øke levestandarden for de arbeidende kvinner og menn og skape den sosiale og økonomiske trygghet som er grunnlaget for og livsbetingelsen for ethvert velordnet samfunn. Det ville være skjebnesvangert om vi nå skulle få et brudd i det byggende arbeid som er i gang. Det ville være skjebnesvangert om vi skulle få et borgerlig styre ute av stand til samarbeid og handlingsdyktighet, ute av stand til å holde folk i arbeid og levestandarden oppe. Jeg appellerer til hver enkelt kvinne og mann:

Sørg for at Arbeiderpartiet styrker sitt flertall til gagn for land og folk.